

Monumenten in Rijssen-Holten

In Holten is deze mooie klokbeker gevonden. Hij is in het Historisch Museum Deventer te zien.

De meeste Rijssenaren spijt het dat in de jaren 70 van de 20^e eeuw dit stadhuis uit 1906 het veld moest ruimen voor verkeer.

Bovenstaande kaart uit de Cultuurhistorische Atlas Overijssel geeft aan waar in de gemeente Rijssen-Holten zich monumenten bevinden. Op de volgende pagina's zijn foto's van deze monumenten opgenomen, met daarbij een stukje beschrijving. Als u meer wilt weten over een monument ga dan naar www.provincie.overijssel.nl/cultuurhistorie, klik daar op de gemeente Rijssen-Holten. Per rijks- of gemeentelijk monument is daar veelal een uitgebreidere beschrijving opgenomen.

De industriële revolutie is de aanstichter geweest van de huidige zorg voor monumenten. Steden en dorpen ondergaan natuurlijk continu veranderingen,

maar de aard en de snelheid ervan verschillen per tijdperiode. Vanaf de 19^e eeuw werden steden en dorpen bedreigd door industrialisatie en verstedelijking. In Rijssen en Holten heeft dit met name zijn uitwerking gehad in de 20^e eeuw. Eerst verdwenen met name de (stads)boerderijen, maar later ook veel gezichtsbepalende grotere gebouwen. Wat er nog over is van vroeger willen we vaak behouden als monument. Maar ook gebouwen die toen verzeen kunnen nu soms als monument worden aangemerkt.

Een goede zorg voor monumenten is belangrijk, want zonder verleden is er geen toekomst. De status van rijks- of gemeentelijk monument moet goede

zorg borgen, maar geeft niet altijd garanties. Voor het behoud van monumenten is onderhoud nodig. Dat onderhoud moet gebeuren door de eigenaren in samenwerking met anderen, zoals de gemeente. Ook bij de ontwikkeling van plannen moet rekening worden gehouden met de aanwezigheid van monumenten. Om iedereen hier nog eens van bewust te maken zijn de monumenten in de gemeente Rijssen-Holten voor u op een rijtje gezet.

Gerrit Roosink

21 januari 2008

Monumenten in Rijssen.....pag 2 - 5
Monumenten in Holten en Dijkerhoek.....pag 6

Monumenten in Rijssen

Schildkerk
Schild 8

Driebeukige gewelfde hallenkerk; de grotendeels romaanse noordmuur is uit tufsteen opgetrokken en vertoont een rondboogfries; de noordbeuk heeft een vijfzijdige gotische sluiting; de gotische middenbeuk (XVI) is driesijdig gesloten; de zuidbeuk is van 1924/'25.

Kerkstoren
Schild 8

Na het instorten van de toren in 1826 is het klassicistische front met fonten opgetrokken en eveneens het bekronende klokketorentje.

Stadspomp
Haarstraat

Deze zandstenen stadspomp deed jarenlang dienst als drinkwater-leverancier voor de inwoners van Rijssen. Op de pomp prijken een stadswapen en het jaartal 1799.

Wilhelminaboom
Schild

Hekwerk rond de koningin Wilhelminaboom. Hoewel het hek een kopie is van het oorspronkelijke hekwerk uit 1898, het jaar dat Wilhelmina koningin werd ingehuldigd, heeft het cultuurhistorische betekenis. Het hekwerk is beeldbepalend gesitueerd op het Schild.
(Gemeentelijk monument)

Woonhuis/kantoor
Grotestraat 7

Pand met trapgevel, in jaarankers gedateerd 1664. Geprofileerde natuurstenen dekplaten op de treden; ontlastingsboog en een gedeelte van een geprofileerde natuurstenen waterlijst boven het raam van de verdieping, dichtgemetseld ovaal venster in de top.

Woonhuis/Café
Grotestraat 12

Het pand is beeldbepalend gesitueerd in de gevelwand van de straat. Van architectuurhistorische betekenis is de houten winkelpui en het interieur dat nog gedeeltelijk in originele staat verkeert.
(Gemeentelijk monument)

Koedijk
Grotestraat 25

Pand met een in twee gedeelten op geprofileerde korbelen overkragende top; het bovenste gedeelte van hout met makelaar in vakwerk met siermetselwerk-vulling. Aangepaste winkelpui.

De Pelmolen
Pelmolenpad 9a

Windoliemolen De Pelmolen. Fraai gelegen complex bestaande uit een achtkantige stellingmolen op schuur en molenhuis. Deze molen vormt met haar zowel sierlijke als stoere uitstraling sinds 1752 een markant punt in het omringende landschap.

Molenhuis
Pelmolenpad 9

Het molenhuis is verbonden met de enige olie- en pelmolen die ons land nog rijk is. Sinds 1975 is het samen met de molen één van de mooist gerestaureerde molens van Nederland. Info: www.pelmolen.nl

Parkgebouw
Oosterhofweg 49

Het parkgebouw is gebouwd in 1914 naar ontwerp van Karel Muller, voornamelijk in Hollandse Neo-Renaissance-stijl, met invloeden van Expressionistische Duitse architectuur.

Volière
Oosterhofweg 49

De volière is in 1922 gebouwd in opdracht van M.G. van Heel. Het is een onderdeel van het park dat de firma Ter Horst liet aanleggen als recreatieve voorzieningen.

Gedenknaald
Oosterhofweg 49

In 1922 werd in het park een gedenknaald opgericht door de arbeiders en arbeidsters van Ter Horst en Co. ter nagedachtenis aan de stichters van het park.

Park
Oosterhofweg 49

Het park is aangelegd in gemengde stijl in opdracht van P.A.H. en J. ter Horst J.Hzn 'tot lering en vermaak van de arbeidende klasse', en is ontworpen door L.A. Springer in 1914-1919. De officiële opening vond plaats in 1920.

Havezathe De Oosterhof
Kasteellaan 1

Een op een omgracht terrein gelegen voormalige havezate. De uitwendige gedaante tot voor de restauratie in 1967 dateerde uit de tweede helft van de 18e eeuw; overigens is het gebouw 16/17e eeuws.

Dagsanatorium
Oosterhofweg (bij 250)

Dit (voormalig) dagsanatorium is een voormalig zomerhuis van A.H. ter Horst. Rondom het houten gebouw lagen oorspronkelijk vijf lighallen, het eigenlijke sanatorium complex. Ter Horst stichtte het sanatorium ten behoeve van fabrieksarbeiders met tuberculose.

Villa
Wierdensestraat 114

Deze villa is gebouwd in opdracht van de familie Ter Horst. De villa met aan het Hollands Classicisme ontleende kenmerken is gebouwd in 1912 naar ontwerp van Van der Goot en Kruisweg. De villa is cultuurhistorisch en van belang als voormalig woonhuis van een der leden van de familie Ter Horst.

Ictus
Boomkamp 14

Het pand is grondig gerestaureerd waarbij de oorspronkelijke voorgevel intact is gebleven. Het is een goed voorbeeld van eclectische woonhuisarchitectuur uit het einde van de 19e eeuw.
(Gemeentelijk monument)

'Aneta'
Markeloseweg 68

Vrijstaand woonhuis langs de uitvalsweg naar Markelo. Het brede pand ligt op een niet afgegraven. Het pand heeft door de typische sobere jaren twintig architectuur.
(Gemeentelijk monument)

Koetshuis
Oosterhofweg 162-164

Het pand was van oorsprong het koetshuis van het nabijgelegen landgoed de Eschhorst, dat inmiddels door nieuwbouw is vervangen. Het pand verkeert in vrijwel originele staat en heeft door de bijzondere kapvormen een opvallend karakter.
(Gemeentelijk monument)

Westerkerk
Haarstraat 95

De kerk is een fraai voorbeeld van de zware, sobere jaren dertig architectuur en heeft daarmee architectuurhistorische betekenis.
(Gemeentelijk monument)

Woonhuis
Bouwstraat 49

Eenvoudig pand met houten topgevel, vensters met roedeverdeling; het grootste met halve luiken behangen.

Kantoor
Wierdensestraat 110

Pand was vroeger in gebruik als wijkgebouw.
(Gemeentelijk monument)

Rooms-katholieke kerk
Rozengarde 51

De Rooms-katholieke kerk van de H. Dionysius parochie is in 1924 gebouwd naar ontwerp van Joseph Cuypers. Het interieur van het complex is uitgevoerd in Amsterdamse School stijl. Het complex is gelegen in de historische straatwand van het centrum van Rijssen, op de hoek van de Rozengarde en de Emmastraat.

Pastorie
Rozengarde 53

De pastorie bij de Rooms-katholieke kerk is architectuurhistorisch en stedenbouwkundig van belang vanwege o.a. de kwaliteit van het ontwerp, met detaillering in Amsterdamse Schoolstijl.

Woonhuis
Rozengarde 55

In combinatie met de aangrenzende panden vormt het een beeldbepalende straatwand. Het pand heeft architectuurhistorische waarde vanwege de detaillering van de gevels en de fraaie tegeltableaus in het portiek.
(Gemeentelijk monument)

Woonhuis
Rozengarde 57

Het pand heeft architectuurhistorische waarde vanwege de gave rijk versierde voorgevel in eclectische stijl. Samen met de aangrenzende panden vormt het een beeldbepalende straatwand.
(Gemeentelijk monument)

Parochiehuus
Rozengarde 59

Hoewel het pand niet meer helemaal in originele staat is, vormt het met de aangrenzende panden een beeldbepalende straatwand.
(Gemeentelijk monument)

Winkel
Rozengarde 61

Het redelijk gave pand vormt met de aangrenzende panden een beeldbepalende straatwand aan het plein achter de N.H. kerk. De karakteristieke jaren twintig detaillering geeft het pand architectuurhistorische waarde.
(Gemeentelijk monument)

Jan Heedt
Rozengarde 63

Pand met halve verdieping en gedekt door schilddak met hoekschoorstenen. Lijstgevel, voordeuromlijsting. Rechts een lange verdiepingloze aanbouw met in de smalle gevel brede ingang. Links een korter aanbouwje van gelijke nokhoogte.

Munsterboerderij
De Steege 16-18

De voormalige boerderij is van belang vanwege de bijzondere situering, met tuin, bomen en open ruimte, in de uitbreidingswijk. Als herinnering aan de historische stuctuur en situatie heeft het geheel historische waarde.
(Gemeentelijk monument)

Oude begraafplaats
Begin Lentfersweg

De aanwezigheid van de familiegraven van de families Ter Horst maakt o.a. de begraafplaats van belang. De muur om de begraafplaats is deels voorzien van stenen uit de ingestorte kerktoeren van de Schildkerk.

Poortgebouw
Enterstraat 118

In 1880 is de Rooms Katholieke begraafplaats gesticht, kort daarna is het poortgebouw/lijkenhuis gebouwd. Het bakstenen gebouw is uitgevoerd in een mengsel van neogotiek en Hollandse neo-renaïssancestijl.

Joodse begraafplaats
Arend Baanstraat

In 1878 werd de oude begraafplaats (aan de Hagen) vervangen door een nieuwe, gelegen op de Brekelt aan de Arend Baanstraat. De begraafplaats aan De Hagen is in 1949 geruimd.
Info www.jhm.nl

Boerderij
Oude Veerweg 6

Boerderij (nu woning) onder een met riet en pannen gedekt wolfdak, met in de achtergevel een korfboogvormige deel deur, geflankeerd door kleine rondboogdeurtjes; jaarankers 1773.

Wagenmakerij
Molendijk Zuid 1

Kleine stadsboerderij vlak bij een (voormalige) molen aan de rand van de binnenstad. De stadsboerderij heeft vanwege de zeldzaamheid architectuurhistorische waarde. De wagenmakerij vormt met de molen een fraai ensemble met historische betekenis.
(Gemeentelijk monument)

Tribune
Stokmansveldweg 1b

Tribune bij het voetbalveld aan de Wierdensestraat. De tribune is van cultuur- en architectuurhistorische waarde vanwege de functie en als redelijk gaaf en zeldzaam voorbeeld van een dergelijke houten tribune.
(Gemeentelijk monument)

Muur synagoge
Elsenerstraat 47

De rechterzijgevel is een restant van de synagoge. Gevel van cultuurhistorisch belang vanwege de herinnering aan de Joodse gemeenschap in Rijssen. Zie voor meer info www.jhm.nl

Villa met fraaie tuin
Enterstraat 120

Het pand is een gaaf voorbeeld van een villa uit het interbellum, die langs de uitvalswegen van de stad werden gerealiseerd. Met name de ingangspartij, erkers en traplichten zijn bijzonder en geven het pand architectuurhistorische waarde.
(Gemeentelijk monument)

Stadsboerderij
Enterstraat 100

Het pand heeft cultuur-, en architectuurhistorische waarde als één van de weinig overgebleven stadsboerderijen in Rijssen met een redelijk gaaf exterieur. Bovendien is het pand beeldbepalend gesitueerd.
(Gemeentelijk monument)

Woonhuisje
Julianastraat 11

Hoewel het pand aan de achterzijde is verbouwd en de voordeur niet meer wordt gebruikt heeft de gevel een beeldbepalend karakter. Het is bovendien een goed voorbeeld van eenvoudige woonhuisarchitectuur van rond 1900.
(Gemeentelijk monument)

Café Spekhorst
Grotestraat 26

Cafe 'Spekhorst' ligt markant op de hoek van de Wierdensestraat en Rozengarde en richt zich met de voorgevel (NO) naar een klein pleintje. Het pand is rond 1890 gebouwd. De vensters op de begane grond zijn later gewijzigd.

Bevervoorde
Bevervoorde 19

Het pand heeft als redelijk gaaf voorbeeld van een karakteristieke jaren dertig villa enige architectuurhistorische waarde. Door de ligging op de hoek en de samenhang met de omliggende woonhuizen is het ook stedenbouwkundig van belang.
(Gemeentelijk monument)

School
Jan ter Horststraat 5

Het schoolgebouw verkeert zowel van binnen als van buiten in originele staat en is een goed voorbeeld van een karakteristiek jaren twintig schoolgebouw. Met name de fraaie raampartijen zijn bijzonder.
(Gemeentelijk monument)

Dubbel woonhuis
Stationsdwarsweg 49-51

Dubbel woonhuis aan de rand van de binnenstad. In de straat staan een aantal vergelijkbare panden. Waarschijnlijk zijn de panden alle door dezelfde architect ontworpen
(Gemeentelijk monument)

Dubbel woonhuis
Stationsdwarsweg 53-55

Dubbel woonhuis aan de rand van de binnenstad. In de straat is een aantal vergelijkbare panden aanwezig. Waarschijnlijk zijn de panden alle door dezelfde architect ontworpen.
(Gemeentelijk monument)

Dubbel woonhuis
Stationsdwarsweg 57-59

Dubbel woonhuis aan de rand van de binnenstad in een straat met vergelijkbare panden. Waarschijnlijk zijn de panden alle door dezelfde architect ontworpen.
(Gemeentelijk monument)

Vrijstaande villa
Molendijk Zuid 24

Vrijstaande villa aan de rand van de binnenstad. Het redelijk gave pand is een fraai voorbeeld van de chaletstijl uit het begin van deze eeuw. Het pand heeft architectuur-historische waarde.
(Gemeentelijk monument)

Dienstwoningen
Stationsdwarsweg 67-67a

Dubbel woonhuis met koetshuis aan de rand van de binnenstad. Het pand heeft als oorspronkelijk koetshuis historische waarde en is tevens stedenbouwkundig van belang.
(Gemeentelijk monument)

Schietpoorten
Schietbaanweg

De schietbaan is in 1920 op de Biesterij aangelegd door J.H. ter Horst. De drie gemetselde schietpoorten staan op ruime afstand achter elkaar opgesteld in het bos. De poorten hebben cultuurhistorische waarde vanwege de hoge mate van zeldzaamheid.
(Gemeentelijk monument)

De Spannevogel
A.H. ter Horstlaan 17

Het woonhuis is in originele staat en vormt met de omliggende woningen, van oorsprong allemaal vakantiewoningen, een aardig ensemble. Slechts een aantal, waaronder deze woning, verkeert nog in redelijk gave staat.
(Gemeentelijk monument)

Terreinen van hoge archeologische waarde

De Hoogenkamp
A.H. ter Horstlaan 13

Vrijstaand woonhuis in het glooiende Hollands Schwarzwald ten zuiden van de stad. Het woonhuis, van oorsprong een vakantiewoning, verkeert in originele staat. Het heeft enige stedenbouwkundige en architectuurhistorische waarde.
(Gemeentelijk monument)

Villa
Markeloseweg 113

De villa is kenmerkend voor het oeuvre van de architect Loggers die vooral bekendheid geniet vanwege zijn villa's in Amsterdamse School verwante stijl. Het pand is fraai gelegen aan de rand van het bos en heeft stedenbouwkundige en architectuurhistorische waarde.
(Gemeentelijk monument)

De Riethoeve
Burg. Knottenbeltlaan 63

De villa ligt in de bossen op de Rijsserberg op enige afstand van de Burg. Knottenbeltlaan. De sobere, degelijke villa is kenmerkend voor het oeuvre van de architect Loggers die vooral bekendheid geniet vanwege zijn villa's in Amsterdamse School verwante stijl.
(Gemeentelijk monument)

Het Veer
Bij de Regge

Sporen van bewoning uit de Midden en/of Nieuwe Steentijd en de IJzertijd. Het gaat om een gebied waar in de Middeleeuwen en/of Nieuwe Tijd een esdek is ontstaan.

De Oosterhof
Kasteellaan

Terrein met de resten van de voorganger van de voormalige havezate en het huidige huis Oosterhof. Het goed wordt voor het eerst genoemd in 1324.

Stadskern
Rijssen

Terrein met de resten van het middeleeuwse Rijssen. De stad Rijssen is ontstaan als een agrarische nederzetting waar enkele boerderijen en een kerk bij elkaar stonden. In 1188 wordt in een register gesproken van 'de parochia Risnen', de eerste aanwijzing voor het bestaan van Rijssen.

Bevervoorde
Bevervoorde

Terrein met de resten van het voormalige huis en de havezate Bevervoorde, ook Beverfeurde genoemd. Het goed wordt voor het eerst genoemd in 1323 en lag binnen de stadsgracht van Rijssen.

Monumenten in Holten en Dijkerhoek

Kerktoeren

Kerkplein

Geheel gepleisterde gotische toren van drie geledingen. De toren heeft een ingesnoerde, met leien gedekte spits.

'De Zonnebelt'

Burgemeester Van der Borchstraat 29

Woonhuis annex praktijk "de Zonnebelt" in 1933 gebouwd naar ontwerpen van de architect J.J.M. Vegter. Het is een voorbeeld van een woonhuis in Delftse School-stijl.

'Panochthus'

Holterbergweg 2

"Panochthus" is in 1935 naar ontwerp van de architect Loggers gebouwd als dubbel woonhuis annex architectenbureau. De bouwstijl is geïnspireerd op de Amsterdamse School.

'De Hegeman'

Dijkerhoekseweg 22

Windkoren-molen Dijkerhoek, achtkantige bovenkruier met lage stelling; stenen onderstuk, houten tussenstuk, kap met riet gedekt, stroomlijnwieken.

Boerderij 'Struik'

Borkeldsweg 91

(Struik, 1857). Boerderij onder afgewolfd rieten zadeldak. De vensters van het woongedeelte zijn voorzien van roedenverdeling en met luiken behangen.

Voormalig jachthuis

Helhuizerweg 3

Voormalig jachthuis gelegen op de Holterberg. Het huis, in huidige vorm in 1934 voltooid, is gebouwd in opdracht van een Haagse bankiersfamilie naar voorbeeld van Noorse blokhutten.

Monument

Molenbelterweg

Monument met fontein uit 1933 ter gedenking van het 25-jarig jubileum van burgemeester Baron Van den Borgh van Verwolde, gebouwd in opdracht van de burgerij van Holten. (Watererfgoed)

Boerderij

Pasmansweg 3

Boerderij uit de 18e eeuw onder fors rieten schilddak. In de stal is een viertal gebinten bewaard gebleven. De zesruits-vensters in de voorgevel dateren uit de eerste helft of het midden van de 19e eeuw.

Terreinen van hoge archeologische waarde

Holter enk

Groenewegje

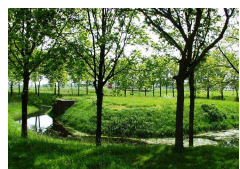
Sporen van bewoning uit de Romeinse tijd. Hier zijn aardewerkscherven uit de IJzertijd en Romeinse tijd gevonden.

Beusebergerweg

Aalpolsweg

Sporen van bewoning uit de IJzertijd. Op het terrein zijn enkele scherven gevonden en mogelijk een archeologisch 'grondspoor'.

Ruïne De Waerdenborch

Rijssenseweg

Terrein waarin de fundamenten van het kasteel "de Waerdenborch" zijn gevonden. Datering: 14e eeuw.

Waardenborg

Rijssenseweg

Sporen van bewoning uit de Late Middeleeuwen. Het gaat om de voorburch van het kasteel de Waerdenborch.

Raalterweg

Van der Borchstraat

Sporen van bewoning uit de Late Middeleeuwen. Het gevonden materiaal bestond uit delen van kogelpotten, Pingsdorf-aardewerk en Siegburg-aardewerk.

Platvoet

Molenpad

Sporen van bewoning uit de laatste periode van de Nieuwe Steentijd, de Midden Bronstijd en de IJzertijd.

Twenhaarsveld

Veenweg

Sporen van bewoning uit de Nieuwe Steentijd. Op het terrein zijn versierde aardewerkscherven uit de Trechterbeker-cultuur gevonden.

Grafheuvel

Postweg

Terrein waarin een grafheuvel. Datering: Neolithicum. (Gedeeltelijke bescherming).

Erve Stroek

Raalterweg

Sporen van bewoning uit de laatste periode van de Nieuwe Steentijd, de IJzertijd en de Late Middeleeuwen. Uit deze perioden zijn hier scherven gevonden.

Bron: Cultuurhistorische Atlas Overijssel
www.provincie.overijssel.nl/cultuurhistorie
18 januari 2008